

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2020/1464,

12. oktoober 2020,

tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu poolt 12. detsembril 2003 vastu võetud Euroopa julgeolekustrateegias tuuakse välja viis peamist väljakutset, millega liit peab külma sõja järgsel perioodil tegelema: terrorism, massihävitusrelvade levik, piirkondlikud konfliktid, riikide kokkuvarisemine ja organiseeritud kuritegevus. Kõnealusel viiest probleemist nelja puhul on keskseks teguriks tavarelvade kontrollimatu ringluse tagajärjed. Nimetatud strateegias rõhutatakse ekspordikontrolli tähtsust relvade leviku piiramisel. Kõrge esindaja poolt 28. juunil 2016 esitatud liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa“ kinnitatakse, et liit toetab tugevalt mitmepoolsete desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli lepingute ja režiimide ülemaailmset kohaldamist, täielikku rakendamist ja täitmise tagamist.
- (2) Liit võttis 5. juunil 1998 vastu poliitiliselt siduva relvaekspordi toimumisjuhendi, kehtestades tavarelvade seaduslikku kaubandust reguleerivad ühised kriteeriumid.
- (3) Nõukogu võttis 19. novembril 2018 vastu ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva uue ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“. Strateegia peamine eesmärk on täielikult ja tõhusalt rakendada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) 2001. aasta tegevuskava, mis käsitleb väike- ja kergrelvade ebaseadusliku kaubanduse kõigi aspektide ennetamist, tõkestamist ja likvideerimist. Strateegias märgitakse, et liit jätkab vastutustundliku ja tõhusa relvaekspordi kontrolli edendamist ning relvakaubanduslepingu ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise toetamist. Strateegias märgitakse samuti, et liit jätkab Aafrika Liidu ja asjaomaste piirkondlike majandusühenduste toetamist nende jõupingutustes võidelda väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona ebaseadusliku kaubanduse vastu.
- (4) Relvaekspordi toimumisjuhend asendati 8. detsembril 2008 nõukogu ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP⁽¹⁾, milles sätestatakse kaheksa kriteeriumi, mille alusel tuleb tavarelvade ekspordi taotlusi hinnata. See sisaldab ka teavitamise ja konsulteerimise korda relvaekspordi keelamise korral ning läbipaistvusmehhanisme, nagu relvaekspordi käsitlevate ELi aruannete avaldamine. Ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP järgib mitu kolmandat riiki. Kõnealusel ühise seisukoha läbivaatamise tulemusena võeti 2019. aastal vastu nõukogu otsus (ÜVJP) 2019/1560⁽²⁾.
- (5) Ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP artiklis 11 nähakse ette, et liikmesriigid peavad andma endast parima, et julgustada teisi sõjalise tehnoloogia ja varustusega tegelevaid riike kohaldama nimetatud ühises seisukohas esitatud kriteeriume.

⁽¹⁾ Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99).

⁽²⁾ Nõukogu 16. septembri 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/1560, millega muudetakse ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 239, 17.9.2019, lk 16).

- (6) ÜRO Peaassamblee võttis 2013. aasta aprillis vastu relvakaubanduslepingu ning see jõustus 24. detsembril 2014. Relvakaubanduslepingu eesmärk on suurendada relvakaubanduses läbipaistvust ja vastutust. Nii nagu ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP, sätestatakse ka relvakaubanduslepingus mitu riskihindamiskriteeriumit, mille alusel tuleb relvade ekspordi taotlusi hinnata. Liit toetab relvakaubanduslepingu tulemuslikku rakendamist ja ülemaailmselt kehtivaks muutmist, kasutades selleks eriotstarbelisi programme, mis võeti vastu nõukogu otsustega 2013/768/ÜVJP⁽³⁾ ja (ÜVJP) 2017/915⁽⁴⁾ alusel. Nende programmidega aidatakse paljudel kolmandatel riikidel nende taotluse korral tugevdada oma relvade üleandmise kontrollisüsteeme kooskõlas relvakaubanduslepingu nõuetega.
- (7) Seetõttu on oluline tagada vastastikune täiendavus käesolevas otsuses sätestatud teavitus- ja toetustegevuste ja otsuses (ÜVJP) 2017/915 sätestatud teavitus- ja toetustegevuste vahel. Sel eesmärgil peaksid relvaekspordi kontrolli alase liidu teavitustegevuse rakendusasutused vahetama omavahel korrapäraselt teavet ja tegema seda ka Euroopa välisteenistusega. See koordineerimismehhanism soodustab teistest liikmesriikidest pärit ekspertide osalemist, kui see on asjakohane.
- (8) Liidu tegevus tulemusliku ja läbipaistva relvaekspordi kontrolli edendamiseks on alates 2008. aastast tuginenud nõukogu ühismeele 2008/230/ÜVJP⁽⁵⁾ ning nõukogu otsustele 2009/1012/ÜVJP⁽⁶⁾ ja 2012/711/ÜVJP⁽⁷⁾ ning (ÜVJP) 2015/2309⁽⁸⁾ ja (ÜVJP) 2018/101⁽⁹⁾. Elluviidud meetmetega on eelkõige toetatud täiendava piirkondliku koostöö tegemist ning läbipaistvuse ja vastutuse suurendamist kooskõlas ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja selles esitatud hindamiskriteeriumitega. Kõnealuste tegevuste sihtrühm on tavaliselt olnud liidu ida- ja lõunanaabruses asuvad kolmandad riigid.
- (9) Viimastel aastatel on liit andnud abi ka kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli parandamiseks kolmandates riikides. Tuleks tagada tõhus koordineerimine kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolliga seotud tegevustega.
- (10) Nõukogu tegi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalsetele ametile (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle – BAFA) ülesandeks otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309 ja (ÜVJP) 2018/101 tehnilise rakendamise. BAFA on ka rakendusasutus projektide jaoks, millega toetatakse relvakaubanduslepingu tõhusat rakendamist otsuse 2013/768/ÜVJP ja otsuse (ÜVJP) 2017/915 alusel. Alates 2005. aastast tegeleb BAFA mitme liidu koostööprojekti rakendamisega kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas. BAFA on Saksamaa ekspordikontrolli pädev asutus ning on lisaks oma põhipädevuse teiste riikidega jagamisele loonud suure hulga teadmisi ja omandanud palju kogemusi teavitustegevuse vallas.
- (11) ÜRO peasekretär tutvustas 28. mail 2018 oma desarmeerimiskava pealkirjaga „Meie ühise tuleviku kindlustamine“. Sõjalise tegevuse läbipaistvus, näiteks relvade importi ja ekspordi käsitlev aruandlus, edendab demokraatlikku vastutust ja vastutustundlikku valitsemist. Käesoleva otsusega toetatavad tegevused aitavad kaasa nii kõnealuse tegevuskava eesmärkide kui ka ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 16. eesmärgi saavutamisele,

⁽³⁾ Nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsus 2013/768/ÜVJP ELi tegevuse kohta relvakaubanduslepingu rakendamise toetamiseks Euroopa julgeolekustrateegia raames (ELT L 341, 18.12.2013, lk 56).

⁽⁴⁾ Nõukogu 29. mai 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/915 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 139, 30.5.2017, lk 38).

⁽⁵⁾ Nõukogu 17. märtsi 2008. aasta ühismeede 2008/230/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning relvaekspordi toimejuhendi põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 75, 18.3.2008, lk 81).

⁽⁶⁾ Nõukogu 22. detsembri 2009. aasta otsus 2009/1012/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühismeele 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 348, 29.12.2009, lk 16).

⁽⁷⁾ Nõukogu 19. novembri 2012. aasta otsus 2012/711/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava liidu tegevuse toetamise kohta (ELT L 321, 20.11.2012, lk 62).

⁽⁸⁾ Nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/2309 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 326, 11.12.2015, lk 56).

⁽⁹⁾ Nõukogu 22. jaanuari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/101 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 17, 23.1.2018, lk 40).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Rahu ja julgeoleku edendamiseks ning kooskõlas Euroopa julgeolekustrateegia ja liidu üldise välis- ja julgeoleku-poliitika strateegiaga taotleb liit järgmiste eesmärkide saavutamist:
 - a) edendada tulemuslikku relvaekspordi kontrolli kolmandates riikides kooskõlas ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP ja relvakaubanduslepingus sätestatud põhimõtetega ning saavutada asjakohasel juhul kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrolli vallas ellu viidavate liidu abiprojektide vastastikust täiendavust ja sünergiat; ning
 - b) toetada kolmandate riikide jõupingutusi riigi ja piirkonna tasandil, et muuta tavarelvade kaubandus vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks ja vähendada relvade volitamata kasutajatele kõrvalesuunamise ohtu.
2. Liit püüab lõikes 1 osutatud eesmärgid saavutada järgmiste projekti raames ellu viidavate tegevuste abil:
 - a) ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP ja relvakaubanduslepingus sätestatud kriteeriumite ja põhimõtete täiendav edendamine kolmandates riikides, lähtudes ühismeetme 2008/230/ÜVJP ning otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309 ja (ÜVJP) 2018/101, rakendamisel saavutatust;
 - b) kolmandate riikide abistamine vajaduse korral selliste asjaomaste õiguslike ja haldusmeetmete koostamisel, ajakohastamisel ja rakendamisel, mille eesmärk on kehtestada tulemuslik tavarelvade ekspordi kontrolli süsteem;
 - c) abisaavate riikide abistamine litsentse väljastavate ja järelevalveametnike koolitamisel, et tagada piisav relvaekspordi kontrollide tegemine ja nõuete täitmise tagamine;
 - d) abi saavate riikide abistamine teavitustegevuses seoses nende riikliku relvatööstusega, et tagada ekspordikontrolli normide järgimine;
 - e) rahvusvahelises relvakaubanduses läbipaistvuse ja vastutuse edendamine, toetades muu hulgas riiklikke ja piirkondlikke meetmeid, millega edendatakse läbipaistvust ja nõuetele vastavat kontrolli tavarelvade ekspordi puhul;
 - f) relvakaubanduslepinguga ühinemise suunas samme mitte astunud abisaavate riikide innustamine relvakaubanduslepinguga ühinema ning relvakaubanduslepingule allakirjutanud riikide innustamine seda ratifitseerima;
 - g) relvade kõrvalesuunamise ohu ja selle vähendamise täiendava analüüsimise edendamine, seda nii impordi kui ka ekspordi vaatenurgast.

Käesolevas lõikes osutatud projektitegevuste üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja („kõrge esindaja“).
2. Artikli 1 lõikes 2 osutatud projekti tegevused viib läbi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalne amet (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle – BAFA). BAFA valimine on põhjendatud, sest BAFA-l on tõendatud kogemused, kvalifikatsioon ja vajalikud eksperditeadmised seoses erinevate asjaomaste relvaekspordi kontrolli alaste liidu tegevustega.
3. BAFA täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutuse all. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja BAFAga kokku vajaliku korra.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artikli 1 lõikes 2 osutatud projekti tegevuste rakendamiseks on 1 377 542,73 eurot.
2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.

3. Järelevalvet lõikes 1 esitatud kulutuste nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon BAFAGA rahastamislepingu. Rahastamislepingus nähakse ette, et BAFAGA tagab liidu abi nähtavuse, mis vastab abi suurusele.
4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Komisjon teavitab nõukogu nimetatud protsessis esile kerkinud raskustest ja rahastamislepingu sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta aru, lähtudes BAFAGA koostatud korrapärastest aruannetest. Nimetatud aruanded on nõukogu tehtava hindamise aluseks. Komisjon annab aru artikli 1 lõikes 2 osutatud projekti tegevuste rakendamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Ühismeede kaotab kehtivuse 24 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud rahastamislepingu sõlmimisest või 6 kuu möödumisel pärast ühismeetme vastuvõtmist, kui selle perioodi jooksul ei ole sõlmitud rahastamislepingut.

Luxembourg, 12. oktoober 2020

Nõukogu nimel
president

J. BORRELL FONTELLES

LISA

PROJEKT TULEMUSLIKU RELVAEKSPORDI KONTROLLI EDENDAMISE KOHTA

1. Eesmärgid

Käesoleva otsuse eesmärk on edendada vastutust seadusliku relvakaubanduse eest kooskõlas ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, aidates seeläbi kaasa rahule, julgeolekule ja stabiilsusele liidu naaberriikides. Käesoleva otsuse eesmärgid on edendada relvade üleandmise kontrolli parandamist kolmandates riikides ja toetada kolmandate riikide jõupingutusi riigi ja piirkonna tasandil, et muuta rahvusvaheline tavarelvade kaubandus vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks ning vähendada relvade volitamata kasutajatele kõrvaesuunamise ohtu. Need eesmärgid tuleks saavutada, edendades põhimõtteid ja kriteeriume, mis on sätestatud ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP ja relvakaubanduslepingus. Tulemuste eesmärk peaks olema suurendada riiklike relvaekspordisüsteemide tõhusust sihtriikides: rakendusasutus annab aru õiguslikest, institutsioonilistest ja muudest asjakohastest muudatustest ning nende vastavusse viimisest ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP ja vajaduse korral relvakaubanduslepinguga. Kõnealuste tulemuste saavutamisel tuleks püüda saavutada vastastikune täiendavus ja koostoime liidu käimasolevate abiprojektidega, mida viiakse ellu relvakaubanduslepingu rakendamise toetuseks ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas. Käesoleva otsuse kohased abisaajad ei tohiks kattuda nende abisaajatega, kes on hõlmatud otsusega (ÜVJP) 2017/915.

Nimetatud eesmärkide saavutamiseks peaks liit jätkama ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP standardite edendamist, lähtudes ühismeetme 2008/230/ÜVJP ja otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, ja (ÜVJP) 2018/101 rakendamisel saavutatust. Selleks tuleks abisaavatele kolmandatele riikidele asjakohasel juhul anda abi selliste asjaomaste seadusandlike, halduslike ja institutsiooniliste meetmete koostamisel, ajakohastamisel ja rakendamisel, mille eesmärk on toetada tulemuslikku tavarelvade üleandmise kontrolli süsteemi.

Samuti tuleks toetada relvade üleandmise kontrolli tegemise ja nõuete täitmise tagamise eest vastutavate litsentse väljastavate ja järelevalveametnike koolitamist ning riiklikke ja piirkondlikke meetmeid, et edendada läbipaistvust ja nõuetele vastavat kontrolli tavarelvade ekspordi puhul. Lisaks tuleks edendada kontakte erasektoriga (sealhulgas tööstuse, teadusasutuste ja akadeemiliste ringkondadega), et tagada vastavus relvatarnete kontrolli käsitlevatele õigusaktidele ja eeskirjadele, keskendudes eelkõige ettevõttesisestele nõuetele vastavuse programmidele.

2. Rakendusasutuse valimine

Käesoleva otsuse rakendamine tehakse ülesandeks BAFA-le. BAFA teeb vastavalt vajadusele koostööd liikmesriikide ekspordikontrolliasutuste, asjaomaste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide, mõttekodade, uurimisinstiitute ja valitsusväliste organisatsioonidega.

BAFA-l on suured kogemused relvaekspordi kontrolli alase abi andmisel ja teavitustegevuse korraldamisel. BAFA on omandanud sellised kogemused kõigis olulistest strateegilise ekspordikontrolli valdkondades, mis puudutavad keemiliste, bioloogiliste, kiirgus- ja tuumaohutudega seotud kahesuguse kasutusega kaupu ja sõjalisi kaupu. BAFA on kõnealuste programmide ja tegevuste kaudu omandanud põhjalikud teadmised ekspordikontrolli süsteemide kohta enamikus käesoleva otsusega hõlmatud riikides.

Relvaekspordi kontrolli alase abi ja teavitustegevuse osas viis BAFA edukalt lõpule otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309 ja (ÜVJP) 2018/101 rakendamise. BAFA juhib ka otsusega 2013/768/ÜVJP ja (ÜVJP) 2017/915 loodud relvakaubanduslepingu rakendamise toetamise programmi tehnilist rakendamist.

BAFA-l on seega eriti head võimalused, et teha kindlaks käesoleva otsusega ettenähtud tegevustest kasu saavate riikide ekspordikontrolli süsteemide tugevad ja nõrgad küljed. BAFA suudab samuti edukalt edendada erinevate relvaekspordi kontrolli alaste abitegevuste ja teavitusprogrammide vahelist koostoimet ja vältida topelttööd. See on eriti oluline abisaajariikide jaoks, kes on saanud toetust varasemate liidu koostööprogrammide raames, et tugevdada kohalikku suutlikkust seoses riikliku relvakaubanduse kontrollisüsteemi kohaldamise ja ajakohastamisega kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja hiljutiste arengutega.

3. Kooskõlastamine muude ekspordikontrolli valdkonnas ellu viidavate liidu abiprojektidega

Tuginedes kogemustele, mis on saadud varasemate ekspordikontrollialaste liidu teavitustegevuste käigus, mis hõlmasid nii kahesuguse kasutusega kaupu kui ka tavarelvi, tuleks püüda saavutada koostoime ja vastastikune täiendavus. Sel eesmärgil tuleks 5. jaos osutatud meetmeid ellu viia üksnes riikides, kus juba ei võeta meetmeid relvakaubanduslepingu teavitamise abiprojekti raames. Vajaduse korral on võimalik saavutada koostoime muude meetmetega, mida rahastatakse ÜVJP eelarvest, või muude meetmetega, mis on seotud kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolliga ning mida rahastatakse muudest liidu rahastamisvahenditest kui ÜVJP eelarve. Seda tuleks teha, järgides täiel määral asjaomaste liidu rahastamisvahendite kasutamise suhtes kehtivaid õiguslikke ja finantsalaseid piiranguid.

Sel eesmärgil vahetatavad relvaekspordi kontrolli alase liidu teavitustegevuse rakendusasutused omavahel korrapäraselt teavet ja teevad seda ka Euroopa välis teenistusega. See koordineerimismehhanism tuleks ametlikult vormistada ja vajaduse korral tuleks julgustada teistest liikmesriikidest pärit ekspertide osalemist.

4. Kooskõlastamine muude abiandjate poolt ekspordikontrolli vallas elluviidavate abiprojektidega

Peale selle tuleks vajaduse korral püüda saavutada koostoime ja vastastikune täiendavus teiste abiandjate poolt ekspordikontrolli teavitamise vallas ellu viidavate abiprojektidega. Nagu sätestatud 3. jaos tuleks tegevus kooskõlastada teiste abiandjatega eelkõige tegevuste puhul, millele on osutatud alajagudes 5.2.1–5.2.3 ja 5.2.6.

5. Projektitegevuste kirjeldus

5.1. Projekti eesmärgid

Põhieesmärk on anda tehnilist abi mitmele abisaavale riigile, kes on näidanud üles soovi arendada oma standardeid ja tavasid relvaekspordi kontrolli valdkonnas. Sel eesmärgil võetakse elluviidavate tegevuste käigus arvesse abisaavate riikide staatust, eelkõige järgmist:

- nende võimalik osalemine või osalemistaotlus rahvusvahelistes ekspordikontrollisüsteemides, mis seonduvad tavarelvade ning kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia üleandmisega;
- nende liidu liikmesuse taotlemine ning kas abisaav riik on ametlik kandidaatriik või potentsiaalne kandidaatriik;
- nende tavapärase kaitseotstarbelise varustuse ja sõjatehnoloogiaga kauplemisega seotud võimsus kas tootja, importija või kaubanduskeskusena;
- olemasoleva riikliku ekspordikontrollisüsteemi küpsusaste, pöörates erilist tähelepanu liidu rahastatud varasemate relvaekspordi kontrolli koostööprogrammide raames saadud toetuse tulemusel tehtud edusammudele; ning
- nende relvakaubanduslepingu suhtes võetud seisukoht.

Kui välja valitud abisaavad riigid on relvakaubanduslepingu üksnes allkirjastanud, tuleks tegevuste käigus (kui see on teostatav) püüda paremini kindlaks teha lepingu ratifitseerimise takistused, eelkõige kui need takistused on õiguslikku või regulatiivset laadi ning seonduvad rakendamissuutlikkusega seotud puudujääkide või vajadustega. Kui välja valitud riigid ei ole relvakaubanduslepinguga ühinemiseks teinud ühtegi sammu (allkirjastamine, ratifitseerimine, ühinemine), tuleks tegevustega edendada relvakaubanduslepinguga ühinemist, kasutades võimaluse korral abi teistelt abisaavatel riikidelt, kes on relvakaubanduslepingu ratifitseerinud.

5.2. Projekti kirjeldus

5.2.1. Piirkondlikud seminarid

Projekti raames korraldatakse kuni kaheksa kahepäevast piirkondlikku seminari, mis pakuvad teoreetilist ja praktilist koolitust ning annavad võimaluse dialoogi pidamiseks, et tugevdada piirkondlikke lähenemisviise tavarelvade ekspordi kontrolliga seotud asjakohastes valdkondades.

Seminaridel osalevad hõlmatud abisaavate riikide valitsusametnikud (kuni 35 osalejat). Vajaduse korral võidakse muu hulgas osalema kutsuda ka riikide parlamentide, tööstusharu ja kodanikuühiskonna esindajaid.

Koolituse viivad läbi liikmesriikide riiklike asutuste eksperdid (sealhulgas endised ametnikud), ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP järgivate riikide esindajad ning erasektori ja kodanikuühiskonna esindajad.

Seminarid võivad toimuda abisaavates riikides või teistes asukohtades, mille määrab kindlaks kõrge esindaja, kes konsulteerib nõukogu tavarelvastuse ekspordi tööühmaga (COARM).

Piirkondlikud seminarid korraldatakse järgmiselt:

- a) kuni kaks seminari Kagu-Euroopa riikidele;
- b) kuni kaks seminari Euroopa naabruspoliitikas osalevatele Ida-Euroopa ja Kaukaasia riikidele;
- c) kuni kaks seminari Euroopa naabruspoliitikaga seotud Põhja-Aafrika Vahemere piirkonna riikidele; ning
- d) kuni kaks seminari Kesk-Aasiale.

Piirkondadevahelise koostöö edendamiseks kutsutakse partnerriike teistest piirkondadest vähemalt ühele seminarile iga piirkonna kohta.

Selline piirkondlik jaotus, mille alusel korraldatakse igas piirkonnas kaks seminari, ei pruugi ebasoodsate asjaolude korral olla teostatav (näiteks kui osalejate arv on ootamatult liiga väike, ükski piirkonna abisaav riik ei tee tõsiseltvõetavat pakkumist seminari korraldamiseks, ilmneb tegevuse dubleerimine teiste teavitustegevuste pakkujate tegevusega). Kui ühte või mitut seminari ei korraldata, võiks suurendada eespool nimetatud piirkonnas/piirkondades korraldatavate seminaride arvu, ületamata üldist kaheteistkümne seminari ülemmäära.

5.2.2. Õppeviisidid

Projekt hõlmab kuni seitset kahe- või kolmepäevast valitsusametnike õppeviiti ELi liikmesriikide või teiste abisaavate riikide asjaomastesse ametiasutustesse.

Õppeviisidid peaksid hõlmama kahte kuni nelja abisaavat riiki. Õppeviitidest kasu saavad riigid ei pea tingimata olema samast piirkonnast.

5.2.3. Individuaalne abi ja kaugabi abisaavatele riikidele

Projekti raames korraldatakse konkreetsetele abisaavatele riikidele taotluse korral kuni 10 päeva seminare. Abisaavate riikide ametnikud, sealhulgas valitsus-, ning litsentse väljastavad ja järelevalveametnikud osalevad seminaridel. Need üritused toimuvad eelistatult abisaavates riikides. Sõltuvalt konkreetsetest vajadustest ning abisaavate riikide ja liikmesriikide ekspertide kättesaadavusest, võib piirmääraks oleva 10 päeva raames korraldada minimaalselt kahepäevaseid seminare.

Individuaalse abistamise seminare korraldatakse peamiselt abisaavate riikide taotluse korral. Nende eesmärk on käsitleda abisaava riigi tõstatatud konkreetset küsimust seoses relvaekspordi kontrolliga, mida tehakse näiteks piirkondliku seminari või liidu ekspertide ja BAFAGA toimuvate korrapäraste kontaktide raames. Neid seminare korraldatakse, et käsitleda relvaekspordi kontrolliga seotud küsimusi ja abisaavate riikide taotlusi, mis hõlmab sihipäraseid riiklikke suutlikkuse suurendamise meetmeid, tööstuse ja/või akadeemiliste ringkondade teavitamist ning riiklikke koolitusstrateegiaid relvaekspordi kontrolli valdkonnas.

Lisaks eraldatakse kuni 20 päeva individuaalse toetuse jaoks, mida antakse kaugabi kaudu (nt õiguslik läbivaatamine; konsulteerimine konkreetsetel juhtudel, sealhulgas konkreetse kauba tehnilise hindamise toetamine; jne.).

Ekspertideadmisi annavad liikmesriikide riiklike asutuste eksperdid (sealhulgas endised ametnikud), ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP järgivate riikide esindajad ning erasektori esindajad.

5.2.4. Institutsioonilise suutlikkuse suurendamine ja kõrgetasemelised teadlikkuse suurendamise üritused

Projekti käigus viiakse läbi kuni kolm seminari, mis kestavad kuni neli päeva ning mille eesmärk on toetada selliseid abisaavaid riike, kellel on kõrgetasemelised relvaekspordi kontrollisüsteemid, et suurendada nende riiklikku suutlikkust. Võetavad meetmed hõlmavad koolitajate koolitamise lähenemisviisi kohaldamist, keskendudes muu hulgas didaktikale, teadmussiirdele ja abisaava riigi institutsioonilisele mälule. Riikliku institutsioonilise suutlikkuse suurendamine peaks hõlmama selliseid küsimusi nagu sisemine nõuetele vastavus, riskijuhtimine ning hübriidohtude vähendamise ja relvaekspordi kontrolli vahelised seosed.

5.2.5. Arenenud ekspordikontrollisüsteemidega partnerriikide konverents

Projekti käigus viiakse Brüsselis läbi kuni kaks päeva kestev konverents. Konverents annab võimaluse kõrgetasemelisteks aruteludeks liidu ekspertide ja arenenud ekspordikontrollisüsteemidega abisaavate riikide kõrgetasemeliste esindajate (poliitika, lubade andmise ja jõustamise valdkond) vahel.

Konverents annab osalevatele abisaavatele riikidele võimaluse:

- a) saada teavet relvakaubandusega seotud uusimate arengute kohta (nt praegused hankekanalid, uute tehnoloogiate mõju ja julgeolekupoliitikaga seotud küsimused, nagu hübriidohtud) ning
- b) arutada ja vahetada arvamusi selle kohta, kuidas saaks hiljutisi muudatusi ja parandusi relvakaubanduse kontrollis rakendada osana oma riiklikust ekspordikontrollisüsteemist.

5.2.6. Hindamisüritused

Selleks et hinnata ja vaadata läbi käesoleva otsuse alusel teostatavate tegevuste mõju, korraldatakse Brüsselis kaks hindamisüritust (vahe- ja lõpphindamine), mis soovitatavalt toimuvad vahetult enne või pärast COARMi korrapärast koosolekut.

Vahehindamine toimub kuni ühepäevase seminari vormis, kus osalevad liikmesriigid.

Lõpphindamine toimub Brüsselis aset leidva seminari vormis, kus osalevad abisaavad riigid ja liikmesriigid. Lõpphindamise üritusele kutsutakse kuni kaks iga abisaava riigi esindajat (asjaomased valitsusametnikud).

6. Abisaajad

6.1. Käesoleva otsuse kohased abisaajad

Käesoleva otsuse kohased abisaajad ei tohi kattuda nende abisaajatega, kes on hõlmatud otsusega (ÜVJP) 2017/915. Käesoleva otsuse alusel on abisaajad riigid:

- a) Kagu-Euroopa kandidaatriigid või potentsiaalsed kandidaatriigid (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariik, Montenegro, Serbia ja Kosovo *);
- b) Euroopa naabruspoliitika Ida-Euroopa ja Kaukaasia riigid (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova Vabariik ja Ukraina);
- c) Euroopa naabruspoliitika Põhja-Aafrika piirkonna, Vahemere piirkonna ja lõunanaabruse riigid (Alžeeria, Egiptus, Maroko, Tuneesia, Jordaania ja Liibanon); ning
- d) Kesk-Aasia riigid (Kasahstan, Tadžikistan, Usbekistan, Kõrgõzstan, Türkmenistan).

6.2. Abisaavate riikide loetelu muutmine

COARM võib pärast punktis 3 sätestatud koordineerimismehhanismiga konsulteerimist otsustada lisada abisaajate loetellu uusi riike, tingimusel et nad ei ole abisaajad otsuse (ÜVJP) 2017/915 alusel. Erandjuhtudel, kui seda peetakse otstarbekaks, võib koordineerimismehhanism kokku leppida ka selles, et kaasatakse ka otsuse (ÜVJP) 2017/915 alusel abi saavad riigid. COARMi esimees peaks muudatustest ametlikul viisil teavitama BAFAt ja liitu.

* Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

7. Projekti tulemused ja rakendamise näitajad

Projekti tulemuste hindamisel võetakse lisaks alajaos 5.2.6 osutatud lõpphinnangu andmise üritusele arvesse järgmist:

7.1. Abisaavate riikide individuaalne hindamine

Kavandatud tegevuste lõpuleviimisel esitab BAFA Euroopa välisteenistusele ja komisjonile eduaruande iga alapunktis 6.1 osutatud abisaava riigi kohta. Aruandes antakse ülevaade abisaavas riigis käesoleva otsuse kehtivuse ajal toimunud tegevusest ning hinnatakse ja kirjeldatakse abisaava riigi suutlikkust relvatarnete kontrolli valdkonnas, tuginedes BAFA-le kättesaadavale teabele. Hindamise aluseks on ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP sätestatud kontrollivahendite kohaldamine abisaava riigi poolt, kui neid ei kohaldata üksnes liikmesriikide suhtes.

7.2. Mõjuhindang ja rakendamise näitajad

Käesolevas otsuses sätestatud tegevuste mõju abisaavatele riikidele tuleks hinnata pärast seda, kui need on lõpule viidud. Mõjuhindangu teeb kõrge esindaja koostöös COARMiga ning vajaduse korral abisaavates riikides paiknevate liidu delegatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadega.

Sel eesmärgil kasutatakse järgmisi rakendamisnäitajaid:

- kas relvade üleandmise kontrollimise valdkonnas on kehtestatud asjaomased riiklikud õigusnormid ning kas ja millises ulatuses nad järgivad ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP (muu hulgas hindamiskriteeriumite kohaldamise, sõjaliste kaupade ühise ELi nimekirja rakendamise ja aruandluse osas);
- teave kohaldamisjuhtumite kohta (olemasolu korral);
- kas abisaavad riigid on võimelised esitama aruandeid relvaekspordi ja/või -impordi kohta (nt ÜRO register, relvakaubanduslepingu aastaaruanded, Wassenaari kokkulepe, OSCE ja aruanded riikide parlamentidele); ning
- kas abisaav riik järgib või kavatseb ametlikult järgida ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP.

Ajajaos 7.1 osutatud individuaalse hindamise aruannetes tuleks vajaduse korral osutada nendele rakendamise näitajatele.

8. ELi tP2P portaali kasutamise edendamine ⁽¹⁾

Otsuses 2012/711/ÜVJP sätestatud veebiportaal EL P2P on välja töötatud liidule kuuluva ressursi vormis. Portaal toimib liidu kõigi teavitusprogrammide ühisplatvormina (kaheksa kasutusega kaubad ja relvad). Alapunktides 5.2.1–5.2.6 loetletud tegevustega suurendatakse teadlikkust liidu teavitusportaali kohta ning edendatakse selle kasutamist. Teavitustegevustes osalejaid tuleks teavitada veebiportaali privaatsest kasutajaliidesest, mis annab alalise juurdepääsu ressurssidele, dokumentidele ja kontaktidele. Samamoodi tuleks veebiportaali kasutamist edendada teiste ametnike seas, kes ei saanud abi- ja teavitustegevustes otseselt osaleda. Lisaks sellele tuleks tegevusi edendada ELi P2P uudiskirja abil.

9. Liidu nähtavus

BAFA võtab kõik vajalikud meetmed teadvustamiseks avalikkusele asjaolu, et tegevust rahastab Euroopa Liit. Selliseid meetmeid võetakse kooskõlas Euroopa Komisjoni avaldatud liidu välistegevuse kommunikatsiooni ja nähtavuse käsiraamatuga. BAFA tagab seega liidu panuse nähtavuse sobivate märkide ja reklaami kaudu, toonitades liidu rolli ja suurendades teadlikkust käesoleva otsuse tegemise põhjustest, samuti liidu toetusest sellele otsusele ning selle toetuse tulemustest. Projekti käigus koostatavas materjalis esitatakse liidu lippu silmapaistval viisil kooskõlas liidu asjaomaste suunistega, muu hulgas logo „ELi P2P ekspordikontrolli programm“. Liidu delegatsioonid peaksid osalema kolmandates riikides toimuvatel üritustel, et tõhustada poliitilisi järelmeetmeid ja nähtavust.

⁽¹⁾ [https://ec.europa.eu/jrc/en/research-topic/chemical-biological-radiological-and-nuclear-hazards/eu-p2p-outreach-programmes-export-control and https://circabc.europa.eu/](https://ec.europa.eu/jrc/en/research-topic/chemical-biological-radiological-and-nuclear-hazards/eu-p2p-outreach-programmes-export-control-and-https://circabc.europa.eu/)

Võttes arvesse, et kavandatavate tegevuste ulatus ja laad on väga erinev, kasutatakse mitut tutvustusvahendit, muu hulgas traditsioonilist meediat, veebisaiti, sotsiaalmeediat ning teabe- ja edendamismaterjale, sealhulgas infograafika, reklaamlehed, teabelehed, pressiteated ja vajaduse korral ka muu materjal. Projekti raames koostatud trükised ja korraldatud avalikud sündmused tähistatakse vastavalt.

10. Kestus

Projekti rakendamise eeldatav kogukestus on 24 kuud.

11. Aruandlus

Rakendusüksus koostab korrapäraselt kvartaliaruandeid, milles kirjeldatakse lühidalt projekti edenemist, ning pärast iga tegevuse lõpetamist ka lähetusaruandeid. Need aruanded esitatakse kõrgele esindajale hiljemalt kuue nädala möödumisel vastavate tegevuste lõpuleviimisest.

12. Projekti hinnanguline kogumaksumus ja liidu rahaline toetus

Projekti hinnanguline kogumaksumus on 1 538 292,73 eurot ning seda kaastrahastab Saksamaa Liitvabariigi valitsus. Liidu rahastatava projekti hinnanguline kogumaksumus on 1 377 542,73 eurot.
